

OSCE og EU: kvalitativt løft i samarbejdet

EU-udvidelsen vil betyde, at EUs medlemsstater vil udgøre næsten halvdelen af OSCE's 55 deltagerstater. Dermed får EU endnu større muligheder for at benytte OSCE aktivt og sikre synergi mellem EUs egen indsats og OSCEs. Gennem OSCE vil EU i højere grad kunne fremme egne mål og dermed bidrage til at fremme et frit, demokratisk og mere integreret OSCE-område. Et *forstærket samarbejde mellem OSCE og EU og en styrkelse af EU's profil i OSCE* var derfor det danske EU-formandskabs hovedprioritet på OSCE-området.

Gennem en markant styrkelse af mødeaktiviteten og besøgsudvekslingen mellem de to organisationer blev der i anden halvdel af 2002 skabt et kvalitativt løft i samarbejdet mellem EU og OSCE og en større gensidig forståelse i de to organisationer. EUs Høje Repræsentant talte til OSCEs Permanente Råd i Wien, og for første gang havde EUs ambassadrtrioika fra den Politiske og Sikkerhedspolitiske Komité i Bruxelles møder i Wien med OSCE-formandskabet og OSCEs generalsekretær. Desuden deltog en række ledende OSCE-medarbejdere for første gang i EU-møder i Bruxelles med henblik på at fremme mulighederne for øget samarbejde. Samtidig øgedes kontakterne også mellem OSCE's missioner ude, EU-landenes ambassader samt EU-Kommissionens repræsentationer i de enkelte lande. Der blev desuden afholdt en række fællesmøder mellem de enkelte arbejdsgrupper i EU, herunder med deltagelse af cheferne for de relevante OSCE-missioner. Der blev også gjort en stor indsats for på projektniveau at styrke samarbejdet, herunder bane vej for øget koordinering og EU-finansiering af visse OSCE-projekter, specielt i Centralasien.

Indsatsen for at forbedre samarbejdet mellem EU og OSCE gav god mulighed for at skabe synergi. Dette blev specielt tydeligt i forhold til *Belarus*. Efter at det i OSCE-regi havde vist sig umuligt at opnå belarussisk tilsagn om en fortsat OSCE-tilstedeværelse i landet, blev der blandt 14 EU-lande og støttet af USA opnået enighed om at indføre visumrestriktioner overfor præsident Lukashenko og en række fremtrædende støtter. Belarus har nu givet tilsagn om at ville acceptere en fortsat OSCE-tilstedeværelse i landet.

På menneskerettighedsområdet sås en stærkere EU-profil under Gennemgangskonferencen i september i Warszawa og andre møder under OSCE's Menneskelige Dimension. Dette

medvirkede til at skabe en større sammenhæng mellem de forskellige indsatsområder og internationale instrumenter, som EU har til rådighed, hvorved EU's menneskerettighedspolitik markeres klarere. Indenfor terrorbekæmpelse blev ikke mindst et tættere samarbejde på politiområdet, hvor OSCE har erfaring og ekspertise, prioriteret, hvilket hang tæt sammen med udviklingen af et tættere OSCE-EU-samarbejde i forhold til Centralasien.

Rusland i OSCE

Ruslands rolle i OSCE er vigtig, fordi Rusland er en central europæisk partner. Den russiske entusiasme overfor OSCE-samarbejdet har varieret over de seneste år. Rusland har fundet, at OSCEs store fokus på menneskerettighedsproblemer har skygget for udvikling af den politisk-militære dimension og den økonomisk-miljømæssige dimension. Kravet om en anden balance i OSCEs arbejde har ikke været til at tage fejl af. Hertil kommer, at menneskerettighedsarbejdet – herunder via arbejdet i OSCEs feltmissioner – efter russisk opfattelse har ført til ensidig kritik af situationen i Rusland (Tjetjenien) og det øvrige SNG.

Ruslands kritiske holdning kom klarest til udtryk i forbindelse med forhandlingerne i slutningen af 2002 om en forlængelse af mandatet for *OSCE's Bistandsgruppe i Tjetjenien*. Det lykkedes ikke at nå til enighed om et nyt mandat for Bistandsgruppen, som derfor blev lukket ved udgangen af året. Rusland lagde vægt på, at Bistandsgruppen alene skulle beskæftige sig med humanitær bistand, tilbagevendende flygtninge, social rehabilitering m.v.. Rusland ønskede således ikke, at Bistandsgruppen skulle fortsætte med at monitorere og rapportere om menneskerettighedssituationen i Tjetjenien. Rusland har imidlertid udtrykt interesse for fortsat at arbejde sammen med ODIHR og andre OSCE-institutioner. Det hollandske formandskab for OSCE undersøger derfor mulighederne for en form for OSCE-tilstedeværelse i Tjetjenien. I forbindelse med folkeafstemningen om en ny forfatning i Tjetjenien d. 23. marts 2003 besluttede ODIHR at udsende en mindre ekspertmission til Tjetjenien på selve valgdagen.

Indenfor den politisk-militære og økonomiske dimension har Rusland fremlagt en række forslag til styrkelse af OSCE, herunder forslag til et OSCE-strategidokument om trusler mod sikkerhed og stabilitet i Europa i det 21. århundrede, der blev fremsat i fællesskab med USA.